

34/FG7

Archid. Prof. Dr. IOAN N. FLOCA

DREPT CANONIC ORTODOX
LEGISLAȚIE ȘI ADMINISTRAȚIE
BISERICESCĂ

vol. II

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MIȘIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE - BUCUREȘTI

- Vasiliada I 532.
 Vasilicalele I 82, 103, 108; II 84, 306.
 Vatican — Conciliu II 66, 361.
 Văduvă I 233, 278, 500—501, 531; II 13, 141.
 Văduvie I 431, 434, 435, 436.
 Vecernia II 190, 194, 197.
 Velicicovski — Paisie I 514.
 Venerarea II 180; — sfinților II 176.
 Veniamin Costachi II 124.
 Veșmint — juridic II 7.
 Venit I 464, 465, 491, 492; — al epitrahilului I 493.
 Vetero — catolicismul I 444; M 121, 334.
 Vechiul Testament I 31, 32, 73, 307.
 Viața — bisericească II 6, 7, 8, 147; — civilă II 101; — cultică II 127, 149, 161, 163; — economică II 266; — juridică II 239; — monahală I 88, 443; II 162, 224, 241; — pastorală M 26; — religioasă II 146.
 Vicar I 307, 308, 310, 311, 349; — minăstiresc I 540.
 Vicențiu de Lerin I 24.
 Violare I 504.
- Virtute I 22, 24, 25; II 187.
 Vizite — canonice II 359.
 Virsta I 200, 313, 517; — prescrisă I 521.
 Vlastare — Matei I 8, 88.
 Vlădici M 190, 197.
 Vocație I 278; II 51, 269, 270.
 Voluntariat — monastic I 267.
 Vot — al ascultării II 211; — deliberativ I 249; — monahal I 264, 355, 516, 524; — al sârăciei II 266.
 Vrăjitoria I 283.
 Vrieniu — Filotei I 93.
 Vrefocomii I 233.
- X**
 Xenodoh I 532.
 Xenodohie I 234, 532.
- Z**
 Zaconicul — lui Ștefan Dușan I 115.
 Zbornik — Pravila I 115.
 Zouaras — Ioan I 87, 88, 109.
 Zugrăvirea — iconaelor II 162.

CUPRINS

Partea I-a

ACTIVITATEA BISERICII

Notiunea de activitate, lucrare, administrare sau administrație și jurisdicție bisericească	5
Aspectele activității sau lucrării bisericii	
I. Activitatea învățătoarească, lucrarea administrarea sau exercitarea puterii învățătoarești sau de propovăduire în Biserică	12
A. <i>Lucrarea de păstrare a adevărului revelat . . . . .</i>	15
B. <i>Lucrarea misionară sau de răspândire a învățaturii creștine . . . . .</i>	20
C. <i>Lucrarea de precizare și de adâncire a adevărilor de credință . . . . .</i>	20
1. <i>Precizarea adevărilor de credință prin hotărârile Sinoadelor . . . . .</i>	21
2. <i>Propovăduirea adevărilor de credință prin predică . . . . .</i>	21
3. <i>Adâncirea adevărilor de credință prin cateheză . . . . .</i>	23
4. <i>Păstrarea și transmiterea învățaturii de credință prin școlile de învățămînt teologic . . . . .</i>	24
D. <i>Lucrarea de apărare a adevărilor de credință . . . . .</i>	26
II. Activitatea sfințitoare, lucrarea de săvîrșire a celor sfinte. Administrarea sau exercitarea puterii sfințitoare sau sacramentale	29
A. <i>Noțiunea de administrare a puterii sfințitoare . . . . .</i>	29
B. <i>Administrarea Sfintelor Taine . . . . .</i>	29
1. <i>Administrarea Sf. Taine a Botezului . . . . .</i>	30
2. <i>Administrarea Sf. Taine a Mirungerii . . . . .</i>	34
3. <i>Administrarea Sf. Taine a Euharistiei . . . . .</i>	36
4. <i>Administrarea Sf. Taine a Maslului . . . . .</i>	40
5. <i>Administrarea Sf. Taine a Pocăinței . . . . .</i>	41
6. <i>Administrarea Sf. Taine a Hirotoniei . . . . .</i>	49
7. <i>Administrarea Sf. Taine a Cununiei . . . . .</i>	67
-- Rudenia ca impediment la căsătorie	83
-- Încetarea căsătoriei și divorțul	101
8. <i>Tainele ereticilor și schismaticilor . . . . .</i>	111
C. <i>Administrarea ierurgilor . . . . .</i>	122
1. <i>Noțiunea de ierurgie . . . . .</i>	122
2. <i>Sfințirea Marelui Mir . . . . .</i>	124
3. <i>Sfințirea Antimiselor . . . . .</i>	125
4. <i>Hirotesille . . . . .</i>	127
5. <i>Sfințirea bisericilor . . . . .</i>	130

6. Inmormintarea	131
7. Tunderea în mouahism	132
D. Evidența actelor de administrare a puterii sfințitoare	135
E. Intocmirea rînduicelilor privitoare la exercitarea puterii sfințitoare și la întregul cult al Bisericii	147
1. Rînduiceli stabilite Sf. Apostoli	147
2. Norme canonice privind Sf. Liturghie	149
3. Norme canonice privitoare la rugăciune	154
4. Norme canonice privitoare la cîntările bisericești	155
5. Norme canonice privitoare la citirile din cărțile sfinte	155
6. Norme canonice privitoare la predică	156
7. Norme canonice privitoare la Sîntele sărbători	157
8. Norme canonice privind pregătirea prăznuirii anumitor sărbători	159
9. Norme canonice privind locașurile și obiectele de cult	160
F. Calendarul și instituirea sărbătorilor	164
— Sărbătorile în care este interzisă orice muncă	170
— Sărbătorile în care sînt permise unele munci	170
G. Canonizarea sfinților	175
1. Canonizarea Sfinților în Biserica Ortodoxă	175
— Tipicul actului de canonizare solemnă	183
— Actele posterioare canonizării	184
2. Canonizarea sfinților în Biserica Apuseană	186
3. Rînduiala canonizării solemne a sfinților în Ortodoxie	189
— Rînduiala pentru canonizarea solemnă a sfinților cu moaște	190
— Rînduiala pentru canonizarea Sfinților fără moaște	197
— Canonizarea sfinților români și însemnătatea deosebită a acestui act	199
III. Activitatea jurisdicțională	204
Noțiunea de jurisdicție și putere jurisdicțională	204
Ramurile activității jurisdicționale	209
A. Activitatea sau funcțiunea legislativă	209
1. Specific, organe și competență	209
2. Canonicitatea și necanonicitatea legilor bisericești	215
3. Chestiunea revizuirii, completării și codificării canoanelor și a altor legiuiri bisericești	219
B. Activitatea sau funcțiunea judecătorească	228
1. Specific, organe și competență	228
2. Abateri și delictе (încălări ale legilor bisericești)	237
3. Pedepsele bisericești	242
4. Aplicarea pedepselor	245
5. Procedura în materie de judecată bisericească	245
6. Încetarea și ridicarea pedepselor	245
C. Activitatea administrativă sau funcțiunea executivă	247
1. Specific, organe și competență	247
2. Actele puterii executive	253

Partea a II-a

RAPORTURILE BISERICII

I. Raporturile Bisericii cu Statul	279
A. Raporturile Bisericii cu Statul Roman (factorii care au determinat aceste raporturi, premisele lor istorico-juridice)	279
1. Factorii pozitivi de natură religioasă	281
2. Factorii pozitivi laici sau politici	283
3. Factorii negativi de natură religioasă	286
4. Factorii negativi de natură laică sau profană	288
5. Premisele istorico-juridice ale relațiilor Bisericii cu Statul Roman	291
B. Biserica în cadrul Statului Romano-Bizantin	299
1. Consolidarea organizatorică a Bisericii în Răsărit, începînd din secolul VI	299
2. Evoluția relațiilor dintre Biserică și Stat în epoca bizantină	301
3. Relațiile dintre Biserică și Stat în Imperiul Roman de Apus	303
C. Raporturile Bisericii cu statele feudale moderne și contemporane	304
1. Statutul Bisericii Ortodoxe sub stăpînirea turcească	304
2. Situația Bisericii Ortodoxe în celelalte țări europene	304
3. Permanentizarea tipurilor bizantine de relații dintre Biserică și Stat în Bisericile Ortodoxe Autocefale	305
4. Modificarea relațiilor dintre Biserică și Stat ca rezultat al schimbărilor social-politice	307
II. Raporturile dintre Bisericile Ortodoxe	308
A. Unitatea în diversitate a Bisericii Ecumenice a Răsăritului	308
1. Biserica Ortodoxă, în întregimea ei, model de unitate în diversitate	308
2. Ecumenicitatea internă a Bisericii	309
4. Ecumenicitatea externă a Bisericii, concretizare a ecumenicității interne	311
B. Modalități de menținere a bunelor raporturi irăfești între Bisericile Ortodoxe	315
1. Importanța apocrisiarilor — solii bisericești, în trecut — în menținerea legăturilor dintre unitățile Bisericii Ecumenice	315
2. Alte mijloace folosite de Bisericile Ortodoxe Autocefale, pentru folosirea unității dogmatice, cultice și canonice	318
C. Probleme cu implicații canonice în raporturile dintre Bisericile Ortodoxe	319
1. Problema autocefaliei bisericești	319
2. Problema autonomiei bisericești	325
3. Diaspora ortodoxă	326
4. Problema calendarului	328
D. Raporturile Bisericii Ortodoxe Române Autocefale cu celelalte Biserici Ortodoxe și cu unitățile sale din diaspora	329

III. Raporturile Bisericii cu celelalte Biserici neortodoxe, în perspectiva refacerii unității Bisericii	331
A. <i>Raporturile Bisericii Ortodoxe cu Bisericile eterodoxe</i>	331
1. Raporturile Bisericii Ortodoxe cu Bisericile Vechi Orientale, ne-calcedoniene	332
2. Raporturile Bisericii Ortodoxe cu Bisericile Apusene, neortodoxe	332
B. <i>Probleme cu implicații canonice privind raporturile intercreștine</i>	333
1. Probleme fundamentale privind raporturile intercreștine	338
2. Poziția și apărutul Bisericii Ortodoxe Române în lucrarea de refacere a unității creștine	356
IV. Raporturile Bisericii Ortodoxe cu lumea	360
A. <i>Poziția Bisericii Ortodoxe față de evoluția comunității umane</i>	360
B. <i>Biserica și pacea lumii (temeiuri ale păcii, cuprinse în Sfânta Scriptură și în Sfânta Tradiție, precum și în concepția unor teologi și gânditori umaniști)</i>	363
<i>Bibliografie</i>	370
<i>Îndrumător canonic</i>	411
<i>Indice</i>	445
<i>Cuprins</i>	473

Copyright © 1991 :

Ediția Institutului Biblic și de Misiune
al Bisericii Ortodoxe Române.

Toate drepturile rezervate.

Redactor : Pr. CONSTANTIN DRĂGUȘIN
Tehnoredactor : Ionuț VARTOLOMEU BOGDAN

*Dat la cules : 10 Noiembrie 1989. Bun de tipar :
15 ianuarie 1991. Format : 16/70x100, legat 1/1.
Coli de tipar : 29,75. Comanda nr. 201*

TIPOGRAFIA INSTITUTULUI BIBLIC
ȘI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE